

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאיר לארץ | שנה שמינית - ה'תשפ"ו | גליון 415

האזינו | שלום בית של כל השנה מכח קדושת הסוכה

מסירות אל הנפש

שביבי אור בפנימיות, חסידות וקבלה
מתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עפ"י שיעורי בנו וממשיך דרכו הגה"צ
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

ניתן להקדיש את הגיליון לברכה, להצלחה, ולעילוי נשמה
ולזכות בשותפות בהפצת תורה חובקת עולם: 08-37-40-200

מסילות אל הנפש

שלום בית של כל השנה מכח קדושת הסוכה

- 1 מדרגה אחר מדרגה
- 2 מעשה באשה צעקנית
- 3 כלי נשק רוחניים
- 4 בזכות רגל אחת
- 10 הקשר בין סוכות לאברהם אבינו
- 12 סוכה - דירת עראי
- 15 עבודת הצדקה בחג סוכות
- 18 השמחה מביאה לתיקון המעשים
- 19 על כל נעלם
- 22 חיזון, פנימי, עצמי
- 24 המציאות האמיתית של הבית
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מוריש ורבינו הרב יוסף מייכאל אברהם זצ"ל

8771301 הקציר 666 ת.ד 345 נתיבות 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

054-26-380-26 08-649-9859 08-930-1335

לקבלת 'רגע של אור'

קו 'המאיר לארץ'

בית ההוראה - עהרת הבית

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת האזינו

מדרגה אחר מדרגה

ובכך הסתיימו להם ארבעים ימי עמל ויגיעה של עבודה נפשית, פנימית ומלבבת. ארבעים ימים רצופים בהם עברו - הרגשות, המחשבות והדיבורים - נקיון יסודי.

ועתה, בחג סוכות, הגיע הזמן לתקן את חלק המעשה.¹

ולפני שנבאר מה צריך לעשות בסוכות, יש להתבונן מהו עניינו של חג סוכות. ומצאנו לחכמינו הקדושים שהגדירו את החגים כך: חג המצות - זמן חרותנו. חג השבועות - זמן מתן תורתנו. חג הסוכות - זמן שמחתנו.

ומבואר בדבריהם שענין חג הסוכות הוא השמחה.

ואם כן מבואר שגילוי רגש השמחה המתגלה בסוכות, הוא הנותן את האפשרות לתקן את המעשים...

וכהרגלנו נקדים...

בחדש אלול, המו הלבבות ונכספו, 'מי יודע? אולי? אולי בזכות העבודה של אלול נזכה סוף סוף להשיג אורות עליונים'.

בראש השנה, רטטו הלבבות בתקוה ובגעגועים, 'רבונו של עולם! מלוך על כל העולם בכבודך'.

בימים הנוראים, התגלתה התשוקה להתרומם מעלה מעלה מעל כל הביצה העכורה והמטונפת של העולם הזה. להשיל מעצמנו את כל חלקי החומר החוסמים והמעכבים בעד הנשמה לחוש אלקות.

וביום הכיפורים, אש הובערה בתוך מסתרי הלב. אש עזה ותכולה שליטה את כל חלקי הרשעות שעדיין נשארו באיזה שהוא מקום בתוכנו, ומתוך הנקיון התגלה האור...

מעין החכמה

חלילה במחשבה... וביום הכיפורים, צריך לתקן פגם הדיבור... ובחג הסוכות, אנו מתקנים את המעשים...

1. וזה לשון הגה"ק רבי צבי הירש מרימינוב זיע"א (בארות המים - ד"ה לראש השנה): 'בראש השנה הוא תיקון על מה שפגמנו בכל השנה

מעשה באשה צעקנית...

עבדים, וכמו שנאמר: "וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיֵּרָק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן" (בראשית יד, יד).

והגמרא הזו הפלא ופלא, מה הקשר בין אברהם אבינו ו - 318 עבדיו, לכך שרב נחמן לא מתייחס לדבריה?

ומצאנו להגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע² א שביאר כך:

בהיות אברהם אבינו בן 75 נצטוו לעזוב את חרן ולעלות לארץ ישראל, וכמו שנאמר: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א).

אברהם אבינו בפשטות ובתמימות, ללא שום קושיות וטענות, שומע לקול ה', אורז את הפייקלאך ויוצא לדרך, כשאליו מצטרפים אשתו שרה ואחינו לוט...

לאחר מסע ארוך מטלטל ומייגע מגיעים לארץ ישראל, ושם, בכניסה לגבול הטריטוריאלי של ארץ ישראל, הם עומדים נדהמים:

בגמרא הקדושה (סוכה לא.) הובא המעשה הבא:

באמצע ימי חג הסוכות נכנסה אשה זקנה לביתו של רב נחמן וטענה בפיה: רבינו! אתה שומע! העבדים של ראש הגולה (מעמד ממשלתי שהיה נוהג בימיהם) גזלו ממני עצים ובנו בהם סוכה. ובתוך הסוכה הזו יושבים עתה כל בני הישיבה! **אני דורשת שיפרקו את הסוכה ויחזירו לי את הקרשים!** רב נחמן שמע את דבריה ולא הגיב לה כלל.

והזקנה שראתה שרב נחמן לא מתייחס לדבריה, אמרה כך: אשה חשובה כמוני שהיה לאבא שלה 318 עבדים, צועקת לפניכם ואתם לא מתייחסים אליה?

רב נחמן שמע את דבריה ופנה לסובבים אותו ואמר: זו אשה צעקנית, לא צריך לפרק את הסוכה כדי להחזיר לה את הקרשים עצמם, אלא רק לשלם לה את השווי הכספי של הקרשים... (עד כאן דברי הגמרא).

וביאר המפרשים, שבדבריה על אביה, היא התכוונה על אברהם אבינו (שכל עם ישראל מצאצאיו), שהיו לו 318

מעין החכמה

2. בני יששכר (מאמרי חודש תשרי - מאמר י).

פוזות, ושרה מזמינה מלאך מן השמים
שישתף את פרעה בתיקון כללי...

בבוקר הסתיים התיקון, ופרעה המותש
קורא לאברהם ושרה ומתחנן:
קחו כסף, זהב, אבנים טובות ומרגליות,
והסתלקו מפה, מיד!

גם לוט שהלך עם אברהם קיבל חלק
מהשלל, וכמו שנאמר: "וגם ללוט ההולך
את אברם היה צאן ובקר ואהלים" (שם יג, ה)...

אברהם ושרה עולים בחזרה לארץ
ישראל, וכשהם מגיעים נפרד
לוט מאברהם. אברהם התיישב באלוני
ממרא שבחברון, ולוט התיישב בסדום.

כלי נשק רוחניים

הנצחון של כְּדָרְלֶעֶמֶר היה מוחלט. כל
מערכות ההגנה 'תוצרת' סדום
וחברותיה, קרסו כבנין קלפים, ותושביה
נלקחו בשבי. בין ההולכים בשבי - היה לוט!

אברהם אבינו שמע והזדעזע: לקחו את
לוט בשבי?! אוי ואבוי, הרי בו
טמונה נשמתו של דוד המלך³ (ראה הערה)
שהוא הרגל הרביעי של המרכבה! אני
חייב להציל אותו! אבל איך אפשר
להלחם כנגד ארבעה מלכים?

ארץ ישראל נראית כאילו מישוהו לקח
מכחול, טבלו בתוך פחית של צבע
אפור והעבירו על פני כל הארץ... הכל
מכוסה בדוק של עצבות. אוירת דכאון
וחוסר אונים שולטים בכל...

'מה קרה? מה יש?

והתושבים מנענעים את שפתותיהם
היבשות ואומרים: רעב
מוחלט - אין מה לאכול!

אין ברירה, והם יורדים למצרים.

בכניסה למצרים הם נתקעים במכס...
ושרה נלקחת לבית פרעה.
שם, בתוך הבית, מנסה פרעה לעשות

סדום באותם ימים היה המקום המסוכן
ביותר בכל כדור הארץ. תושביה
מרדו במלך החזק כְּדָרְלֶעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם,
והוא לא התכוין לשתוק!

ובדיוק באותה עת הגיע לוט והתיישב
בסדום!

המלחמה היתה בלתי נמנעת, כְּדָרְלֶעֶמֶר
הגיע ועמו שלשה מלכים,
וכנגדם יצא למלחמה בָּרַע מֶלֶךְ סֶדֶם
ועמו ארבעה מלכים...

מעין החכמה

כעבור מאות שנים נולדה בת לעגלון מלך
מואב, ויקרא שמה רות.

3. אחד מבניו של לוט (שנולד 24 שנה אחרי
מלחמת ארבעת המלכים) היה מואב...

השניה והוא שייך ליצחק, וקו הרחמים שייך ליעקב.⁴

ואברהם אבינו לקח את שלשת הקוים הללו עמו, והנה 'קו' עולה בגימטריא 106, ושלושה 'קו' בגימטריא 318, והם **שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת** שלקח עמו אברהם. ואתם הוא חילץ את לוט מהשבי...

ונמשיך במהלך של רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע א"א...

מכיון שהוצרך להציל את הרגל הרביעית של המרכבה, לכן החליט להשתמש בכחות הרוחניים שהיו לו, ולקח את שלשת רגלי המרכבה הנותרים, שהם: אברהם, יצחק ויעקב.

והנה רגלי המרכבה מכונים בשם 'קו'.

קו החסד זה הרגל הראשונה והוא שייך לאברהם, קו הדין הוא הרגל

בזכות רגל אחת

'הִנֵּה נָא עֲצָרְנִי - הקב"ה הוא כל יכול, ובידו נפש כל חי, ואין לו שום קושי להביא לנו תינוק נחמד ויפה עינים, והסיבה שהוא לא הביא לנו, כי ישנה סיבה רוחנית - קטרוג וכדומה - המעכב ועוצר אותנו מלקבל.

ואני בטוחה שאם תתחתן עם שפחתי הסיבה הזו תסתלק!

עשר שנים חלפו מאותה מלחמה, ואז פנתה אליו אשתו שרה ואמרה לו: כבר ששים שנה אנחנו נשואים ועדיין לא זכינו לפרי בטן. ולכן אני מציעה שתחתן עם שפחתי הגר, ואולי בזכות כך אזכה לפרי בטן.

וכך נאמר: **"הִנֵּה נָא עֲצָרְנִי ה' מְלֶדֶת בָּא נָא אֶל שְׁפָחָתִי אוּלַי אֲבָנָה מִמֶּנָּה"** (בראשית טז, ב).

מעין החכמה

גבורה תפארת, הכלולים שלשה קוין: קו החסד קו הדין קו הרחמים.

דוד המלך ע"ה הוא אחוז במדת המלכות שהיא הרביעית, זהו 'מגן דוד' שאז נשלם הכסא בד' רגלים, וכן פירש בזוהר (השמטות דף רנט ע"א) **"ותעמוד מלדת"** (בראשית כט, לה) - שמלידה זו עמד כסא של ד' רגלים דהיינו המלכות של דוד הבא מיהודה... (חמשה חומשי תורה עם פירוש פרח שושנה, פרשת יגש - ד"ה והנה כתר תורה).

רות מימי ילדותה חיפשה רוחניות... וכאשר גילתה את היהדות התגיירה ונישאה לבועז, וממנה יצא דוד המלך. ונמצא שבזכות אברהם שהציל את לוט, נולד דוד המלך!

וזה לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה מא - אות ד): אמר רבי יצחק **"מצאתי דוד עבדי"** (תהלים פט, כא) - היכן מצאתיו? **בסדום!**

4. האבות הם שלשה, כסא של ג' רגלים נגד ג' מדותיהן: חסד

שי"ח (318), ובזכות השלשה קוים הללו ניצח אברהם במלחמתו.

נכון שלישמעאל בני - טענה הגר - אין את זכות שלשת הקוים, אבל יש לו זכות של קו אחד, 'אחד מהשי"ח', והוא קו אחד אברהם, וכדאי הוא שישמע צעקתו בעת צרתו, והנה שמע ה' יתברך צעקתו, וכמו שאמר המלאך להגר: "כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם" (שם פסוק טז), רצונו לומר, אף על פי שאינו אחוז רק בקו אחד, באשר הוא שם, כדאי הוא שאשמע צעקתו...

ועתה נחזור לטענת אותה זקנה...

אותה זקנה צעקה וצעקה,⁵ ורב נחמן לא התייחס אליה.

ולכן היא פתחה פיה בחכמה ואמרה (לרב נחמן): לישמעאל היה רק קו אחד, ובכל זאת הקב"ה שמע אותו! ואני, שאני יהודיה ויש לי שלש קוים, לא מתייחסים אליי?...

מעין החכמה

והיום הוא מודבק בשכינה... צועק ונענה מיד!...

ובהקשר לכך נספר (בסוד עבדיך, חלק ג עמוד רנא - לגאון רבי מרדכי גרליץ שליט"א):

עבים כהים כיסו את שמי יהדות פולין. חבורה של שונאי ישראל חברו להם יחד לזוּם ולגזור גזירות רעות על ישראל.

אברהם שומע בקול שרה, מתחתן עם הגר, ובהיותו בן שמונים ושש נולד לו ממנה בן (ישמעאל) שעתידי להתפרסם במשך הדורות כפרא אדם!...

ישמעאל בן 14, ולשרה נולד בן. "וַיִּקְרָא אֲבִרְהָם אֶת שְׁם בְנוֹ הַנּוֹלָד לוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק" (שם כא, ג).

חלפו כמה שנים, ושרה ראתה שישמעאל (הבן של שפחה) חוטא בחטאים נוראים, והיא מבקשת מאברהם שיגרש את ישמעאל.

אברהם שומע לקול שרה, מגרש אותם והם מתחילים במסעם... במהלך המסע אזלו המים... ישמעאל החל להראות סימני גסיסה...

"וַיִּכְלּוּ הַמַּיִם מִן הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים" (שם פסוק טו)!

הגר עמדה לפני הקב"ה וטענה: 'אֲנִי הַשִּׁיחִים! הרי שלשה קוים גימטריא

5. עיקר הכאב של אותה זקנה היה שהיא צעקה ולא התייחסו אליה!

ובאמת עלינו לדעת שכחה של צעקה הוא חזק מאוד, כי צעקה היא אחת מהעשרה לשונות של תפילה. וכשצועקים נענים! וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ז ה"ז), וז"ל:

כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלהי ישראל... צועק ואינו נענה...

מעין החכמה

והדבר עלה בידם!

או אז, קם ר' גמליאל, אחד מן הנוכחים, ופצה את פיו לחוות דעה.

'לעניות דעתי' - אמר - 'ראוי היה לשלוח משלחת אל הגה"ק רבי יחיאל מאיר, 'היהודי הטוב' מגוסטיניץ ועיר הסמוכה לורשה), ליידע אותו מן הצרה שנחתה על ראש הכלל, אולי יוכל הוא, בכח התפילה אשר בידו, לעורר את הרחמים הדרושים לחולל את הנס ולקרוע את רוע הגזירה!'

נענעו המסובים בראשיהם לאות הסכמה, ויצא מביניהם דבר, לשלוח משלחת גוסטינינה מיד במוצאי יום טוב שני של גלויות, כדי שתגיע שמה בבוקרו של יום ראשון של חול המועד.

המשלחת הורשאית התקבלה בקודש פנימה מיד עם בואה, עוד בטרם תפילת שחרית. די היה בהרכבה של זו ובציון זהות משלחיה, כדי להבין כי דבר מה דחוף ביותר נישא עמם בכניסהם, ולבו של הצדיק חרד לקראתם.

בנשימה עצורה, שמע היהודי הטוב את הבשורה הקשה והמרעשה שבפי השלוחים. הוא נזדעזע עד עמקי נשמתו ובשרו נעשה חידודים חידודים. שעה ארוכה אחרי שסיימו את דבריהם, נותר עוד יושב בראש מורכן ובעינים עצומות, כשאגלי זיעה צוננים מבצבצים על מצחו עוטה הַחֲוִירָן...

משנתנער מהרהוריו, נצצו עיניו בזיק של נחישות, וניכר היה מבין ריסיו, כי רוחש הוא בטחון רב ותולה תקוה גדולה בצעד אשר עליו החליט זה עתה. הוא לא גילה לחברי המשלחת מאומה מרחשי לבבו

בשקט גמור וללא התלבטות חיצונית, הם הצליחו להשפיע על המלך לגזור כמה וכמה גזירות מרושעות מאין כמותן, כמו הטלת קצבה על מנין הצאצאים הרשאים להינשא בכל משפחה ומשפחה, דחיקת רגל דיורי ישראל אל מעבר לחומות 'גטו' מחניקות, והגרוע מכל - הטלת עונשי מוות על מפירי אותם חוקים.

היה זה בעצם יום טוב הראשון של סוכות, כאשר גילה מקור מהימן מן היושבים ראשונה במלכות, את אזנו של ראש קהילת ורשה היהודית, מן החוקים החדשים שנחקקו במטרה להקשות ולמרר את חייהם של היהודים. וגם סיפר לו שבקרוב ממש המלך יפרסם אותם.

סכנת הנפשות שטמונה היתה באותן גזירות, לא הניחה לפטרוני העם לדחות את כינוס החירום לאחרי החג, מתוך תקוה שפיעמה עדיין בקרבם, כי תוכל להמצא דרך כל שהיא לסכל מזימות רשע אלו.

ברם, עד לשעת הכינוס, כבר נאספו בידים רבים מן המשתתפים פרטים נוספים על התוכנית האנטי יהודית של השלטונות, והתמונה, כפי שנצטיירה על שולחן האסיפה, שחורה היתה משחור. ברור היה, כי התקוה להצלת המצב אין לה על מה להישען, שכבר נגזרה גזירה, ודרך חזור ממנה - אין.

משראו המשתתפים שאין כל אפשרות ממשית לבטל את הגזירה, חתמו את כינוסם בשברון לב ובאנחה, ועמדו להתפזר איש איש למקומו באפס מעש.

מעין החכמה

פרץ של בכיה ניסר בחלל בית המדרש. הקהל ההמום ממשמע אזניו, התפרץ יחדיו ביללה אדירה שהרעידה את הכתלים. ביותר, עלה ונשמע קול בכים של בני המשלחת הורשאית, שהרי מי כמוהם ידע אל נכון, במה דברים אמורים ועד כמה חמורות הן הגזירות. הצדיק המשיך אף הוא לזלג דמעותיו, ומשרפתה היללה קמעה וניתן היה לשוב ולהשמיע דבר, המשיך ואמר:

'התורה אומרת בפרשת "אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד): "והיה כי יצעק אלי, ושמעתי כי חנון אני" (שם פסוק כו). מפרש הרשב"ם על אתר: 'אף על פי שמן הדין יש לו משכון ואינו חייב להחזירו - ולא היה לי לשמוע צעקתו, אם לא מפני שרחום וחנון אני!'

'וכן מבואר בתוספות, במסכת ראש השנה (יז: ד"ה שלש עשרה מדות בהגהה): 'אף על פי שבדין בא העבט לידך, כי הליות עליו מעותיד, אף על פי כן, תשיבנו לו, כי אם יצעק אלי, המדה היא כך שאשמע צעקתו, לפי שחנון אני ואיני יכול לראות בעוניו, ועוד שם: חנון הוא שחונן בעת הדחק - שבעל כח יש לו לחון על הצועק אף שלא כדין.'

'אפשר, אמנם - קרא הרבי בעוז - 'כי אכן מלאים אנו חטאים, עוונות ופשעים כרימון, וראויים, על פי דין לכל אותן גזירות קשות, רעות ומרות שנגזרו עלינו. אולם - שאג הצדיק מנהמת לבו: **הרשב"ם ז"ל היה פוסק גדול, ופסקיו מחייבים גם במתיבתא דרביעא! והוא פסק, כי מדת חנון של הקדוש ברוך הוא כך היא, לשמוע ולחון את הצועק אף שלא כדין. אף אם איננו ראוי לכך! הבה, איפוא, אחים יקרים, נסמוך עצמנו על 'פסק**

ומאשר גמר בדעתו לעשות, כי אם קם ממקומו, התעטף בטליתו וצעד בדומיה אל עבר בית המדרש. השליחים יצאו בעקבותיו להתפלל תפילת שחרית.

עם תום אמירת ה'הלל' בטרם יתחיל באמירת ה'הושענות', החוה הצדיק בידו ורמזו לבעל התפילה להמתין. הס עמוק הושלך בבית המדרש, ועיני הכל עקבו בדומיה אחרי תנועותיו של הצדיק, אשר הניח מידו את הלולב ואת האתרוג, מסרם למשמשו ופסע מהורהר אל עבר הבימה.

ניצב היהודי הטוב במרומי הבימה, פניו אל הקהל המחריש והמשתאה, ועד שלא פצה את פיו להשמיע את דברו, נפתחו מקורות דמעותיו כשני נחלים והתחילו לפכות מימיהם מעיניו הטהורות ללא הפוגות.

הלם ניתך על ראש הקהל. הלבבות החלו רוחשים אימה, העינים - מתפלבלות בחרדה, והאזנים - כרויות כאפרסכות בצפייה, לשמוע את אשר יש בפי הצדיק להגיד.

'יהודים יקרים - פתח הרבי בקול רווי דמע - 'עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע! זה לא מכבר נודע לנו, כי צרה גדולה ונוראה נחתה על ראשנו. שונאינו, רשעי גויי הארץ, גזרו עלינו גזירות קשות ורעות, גזירות שאין רוב הציבור יכול לעמוד ולהתקיים בהן! להוותנו, כבר נגזרו הגזירות ונחתמו בידי המלכות, ושוב אין בידי אדם לפעול ולעשות מאומה לביטולן: כל הפעולות כולן מסורות מעתה אך ורק בידי שמים, וה'איתערותא דלתתא' שלנו צריכה להיות בתפילה ובתחנונים בלבד. לא יועיל עוד דורון ולא תועיל מלחמה - נותרה בפנינו דרך אחת ויחידה: תפילה!'

מעין החכמה

ומבוהלים, ועם התייצבם בבית המדרש ומחוצה לו, תרמו אף הם את קולותיהם למקהלת הצעקות מחרישת האזנים.

אחרי שהתקבצו כבר כל יהודי העיר כולם וגדשו את היכל בית המדרש, את מבואותיו, את הרחבה שלפניו, את החצר שמאחוריו ואת הרחובות הסמוכים לו, כשהם עומדים וצוחים 'הושענא!' בקולי קולות עד לב השמים, החלו מגיעות גם הנשים, הן ובניהן ובנותיהן, הנשרכים מאחריהן והנישאים על זרועותיהן, ומבלי דבר דבר פתחו ביללות שבר ובזעקות מרקיעות שחקים, עד אשר היתה גוסטינין כולה לחרדת אלקים.

כבר חלפו כך שעה, שעתים ושלש, והצדיק איננו מרפה: הוא צועק בראש וכל העם צועקים אחריו. הגרונות ניחרו, העינים יבשו והכחות אזלו - אבל הצדיק מאיץ להמשיך. לא להרפות ולא לחדול, עד אשר תבוטלנה הגזירות הרעות כולן עד אחת...

כל האומנים בשוק הנכרים בטלו ממלאכתם. החנוונים הנכרים נעלו את חנויותיהם, התגרניות מיהרו לארוז את דוכניהן ולהסתלק. אימה גדולה נפלה על גויי גוסטינין, והם לא ידעו את נפשם מרוב פחד וחרדה.

הזעקות האיומות וקולות השבר והבכי, שנשמעו בכל העיר ובקעו רקיעים, כמו התכנסותם הפתאומית והמסתורית של כל יהודי העיר, על נשיהם ועל טפם, בבית המדרש, הטילו מורד מוזר בלבבות הערלים, והם ביקשו לנוס אל כל אשר תשאם הרוח.

מכונפים היו בככרות השווקים, בבתי המרוח ובסמוך לבתי יראתם,

הלכה זה, ואף על פי שאיננו ראויים ואיננו זכאים עתה לישועה, נפתח כולנו ביחד את פינו ונשאג בכל כחותינו: 'הושענא'!... נשאג ונצעק ולא נחדל, עד שיחוננו אותנו מן השמים לרחמה ויקרעו לנו את רוע גזר דיננו, שהרי על כן, על תורתו הקדושה אנו סומכים ומכח הנאמר בה אנו באים, והוא, יתברך שמו, הן לא יעשה תורתו פלסתר, חלילה!

'ויתכן' - סיים הצדיק את דבריו החוצבים, אשר מלווים היו בדמעות שליש - כי זה שנרמז ב'הושענות' עצמן: 'הושענא שואגים הושענא! כלומר, הושענא להם בעבור הסיבה האחת והיחידה הזאת בלבד - שהם שואגים הושענא'!...

אך סיים הצדיק את דבריו, הסב את פניו אל עבר ארון הקודש, והחל צועק בכל כחו, כשכל הקהל הקדוש חוזר אחריו:

'הושענא! הושענא! הושענא! הושענא'!...

השאגות הלכו וגברו, הלכו ונתעצמו. הצעקות נתערבו ביללות, בקולות בכי ובהתייפחויות סוערות. לא יצאו רגעים מועטים, ויהודים עוברי אורח שנחרדו מן הקולות ומן הבכי, נחפזו להיכנס לבית המדרש, ומשמעו במה דברים אמורים, הצטרפו אף הם אל הצועקים.

ככל שגדל הקהל, גברו גם הקולות. שאגת הקהל הנוראה התחילה מתגלגלת במדרון הרחוב הסמוך לבית המדרש והגיעה עד לטבור העיר. כחץ מקשת נפוצה השמועה, על הזעקות ועל קולות הילל הפוקדים את בית מדרשו של הרבי. מכל עבר התחילו רצים המוני יהודים מפחדים

מעין החכמה

הקהל מזעקותיו ומבכיו, מחה את דמעותיו הוא מעיניו ובקול מלא שמחה וגיל הכריז:

'ברוך המקום, ברוך הוא, הגזירה בטלה ועברה מן העולם! יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם!...

בהשתאות ובפליאה התחילו היהודים מביטים על סביבותיהם בעיניהם הטרטות מבכי. כמבקשים לדעת, מי גילה רז זה לרבים. שאכן בטלה הגזירה וחלפה לה. אף הוא, כמו קרא את התמיהה מעל פניהם, פתח והסביר להם:

'בטוח הייתי בחסדי המקום ברוך הוא, כי ויעילו הצעקות והבכיות וכי הגזירה

אכן תתבטל, אולם תמה הייתי אני בעצמי, כיצד ומתי אדע כי נתקבלו כבר התחנונים ונקרע רוע גזר הדין. גמרתי, איפוא, בדעתי, כי מן הסתם יגלו לנו זאת מן השמים ויתנו לנו על כך אות ומופת'.

'עתה כאשר שמעתי כי פחד ורעדה נפלו על הגויים אשר סביבותינו, חיל אחז יושבי גוסטינו וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו, הבחנתי מיד, כי מתרחש כאן פלא שלא כדרך הטבע. שהרי בנוהג שבעולם והלכה בידוע שעשיו שונא ליעקב, היו, איפוא, הגויים הללו אשר סביבותינו, צריכים להתמלא בשמחה רבה ולהתלבש בעוז ובחדוה למראה המצוקה הפוקדת אותנו ולמשמע הצעקות, הבכיות והיללות שאחזו בנו. מה זה פתאום נתמלא לבם בחיל וברעדה, עד שנהפכו לאוהבי ישראל כה גדולים, המוכנים לעשות כל שנדרוש מעמם, ובלבד שנמחה את דמעתנו מעל לחיינו?! - אין זאת אלא אות ומופת מן השמים, כי נתהפכה לנו כבר מדת הדין למדת הרחמים, וכל הגזירות הרעות והדינים הקשים

חלים ורועדים, מנסים לטכס עצה כיצד להשתיק את הקהילה היהודית מזעפה הנורא. בקוצר רוח מייחלים היו להפוגה שתחול בזעקת הקהל המתמשכת, וכל רגע נוסף שחלף נדמה היה בעיניהם כנצח.

משחלפו שעות ודומיה אין, החל ההמון הנכרי נוהר באלפיו אל עבר בנין מועצת העיר, לדרוש את התערבותו המהירה של המושל המקומי בענין. מבוכה ניתוספה על מבוכת ההמון, כאשר פגשו את המושל ובני פמלייתו יושבים ומתלבטים על אותה מדוכה עצמה - אף הם מלאי יראה ורתת ואובדי עצות.

משלא נעצרה הזעקה אפילו לרגע, נִמְנו הנכרים וגמרו לשגר משלחת נכבדה אצל בית המדרש, להתחנן לפני הרב היהודי להשתיק את עדת מרעיתו מצעקותיה ומבכיותיה, בראש המשלחת התייצב המושל המקומי בכבודו ובעצמו, כשאליו מתלוים אישים גדולים ונכבדים, חברי מועצת העיר.

בחיל וברעדה הגיעה המשלחת עד לבית המדרש, אך לרגל הדוחק הגדול, נבצר מהם להיכנס פנימה. נשארו, איפוא, עומדים על הסף מבחוץ ושגרו את דברם בפי יהודי אחד מן הקהל, שניצב בסמוך אליהם, לאמור לרבי, כי מוכנים הם לעשות למענו ולמען קהילתו את כל אשר ידרש מהם, ובלבד שיחדלו ויפסיקו מן הבכי ומן היללה הנוראים הללו...

מסר היהודי את הדברים לחברו, וחברו לחברו, עד שהגיעו הדברים ובאו לפני הצדיק.

ויהי, אך שמע הרבי את הדברים, מיד הטיח בידו על גבי הבימה, היסה את

הקשר בין סוכות לאברהם אבינו

ואז פתח הגאון ואמר:

הנה כתיב: "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְהָיָה בְּרָךְ אֶת אֲבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א), ו'בְּכָל' זו מצות סוכה. שכן 'בְּכָל' היא ראשי תיבות:

"בְּפֶסַח תֵּשְׁבוּ וּשְׁבַעַת יָמִים" (ויקרא כג, מב).
 "כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסֻכֹּת" (שם).
 "לְמַעַן יָדְעוּ דֳרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכֹּת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שם פסוק מג).
ומדבריו למדנו שאברהם אבינו שייד למצות סוכה.⁷

מכיון שדברי אותה אשה היו דברי חכמה, לכן הביאו חז"ל את דבריה בגמרא הקדושה.

ובאמת יש בדברי הגמרא עומק נוסף. וכדי לבאר נספר:⁶

פעם אחת בחול המועד סוכות בעת שמחת החג, שאל הגאון מוילנא את תלמידיו:

הביאו לי ראיה מן התורה שאברהם אבינו קיים מצות סוכה?

התלמידים הגאונים שישבו שם, העבירו במוחם את כל התורה כולה, ולא מצאו שום מקור לכך.

מעין החכמה

מבואר במדרש (בראשית רבה, פרשה מח - אות י) שבשכר מה שאמר אברהם אבינו לשלשת אורחיו: "והשענו תחת העץ" (בראשית יח, ד) זכינו שנתן לנו הקב"ה את מצות סוכה. וצריך להבין: מהו הקשר הפנימי שבין העץ של אברהם אבינו לבין מצות הסוכה?

הדבר יתבאר על פי דברי הזוהר הקדוש (וירא דף קב ע"ב) שאותו עץ של אברהם אבינו לא היה עץ רגיל ככל שאר העצים, אלא שבעץ זה היה אברהם בודק את כל אורחיו אם שלמים הם באמונה בהקב"ה או שמא מאמינים הם בעבודה זרה:

אם היה העץ פורס ענפיו על האורח ונותן לו צל נעים ונאה, היה אברהם יודע שאדם זה שלם באמונה בהקב"ה. ואם היה העץ אוסף

נמתקו במקורם, ונהפכו לחסדים טובים ולרחמים גדולים עלינו ועל כל ישראל!...

אף אחד מאנשי השלטון לא ידע להסביר, מה היטה את לב המלכות לגנוז את החוקים החדשים ולבלתי הוציאם אל הפועל...

6. פנינים משלחן הגר"א (עמוד נב).

7. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם - מועדים, סוכות מאמר ג), וז"ל:

בפרשת 'אמור' התורה הקדושה מצוה אותנו שביום החמישה עשר (ט"ו) לחודש תשרי נשב בסוכה במשך שבעת ימים, כמו שנאמר: "בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות" (ויקרא כג, מב).

מעין החכמה

בשוה, וכן מהמים של בארה של מרים היו כולם (ואפילו הערב רב שנספחו לעם ישראל בצאתם ממצרים) שותים בשוה - לא כן היה הדבר בנוגע לענני הכבוד. ענני הכבוד היו מקבלים בתוכם אך ורק את מי שהיה שלם בקדושתו וביראתו ונשמר מכל דבר רע, אך כל מי שעסק בדברים שאינם טהורים, מיד היה הענן פולטו החוצה (ראש דוד', פרשת אמור - ד"ה ואחשוב כי בזה).

לפי דברינו עד כה יובן גם מה שאמרו חז"ל (עבודה זרה ב. ואילך) שלעתיד לבוא יבואו אומות העולם בטענה כלפי הקב"ה מדוע הוא נותן שכר עולם הבא רק לעם ישראל? ואחר שיוכיח להם הקב"ה בעדים נאמנים שדוקא עם ישראל ראויים לקבל שכר זה על כך ששמרו את התורה ומצוותיה, יאמרו האומות לפני הקב"ה שיתן להם גם כן מצוות ויזכו גם הם לעולם הבא, ויאמר להם הקב"ה: 'מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה. מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא... מיד הקב"ה יושב ומשחק (וצוחק) עליהן'.

ולכאורה צריך להבין: מדוע ינסה הקב"ה את האומות דוקא במצוות סוכה ולא במצוה אחרת? וכן צריך להבין, אם כבר בא הקב"ה לנסותם במצוה זו מדוע הוא מקדיר עליהם חמה וגורם להם לצאת מהסוכה?

אולם הביאור לכך הוא, כי מצות סוכה היא הבודקת את האדם עד כמה קשור הוא באמונה בהקב"ה כנ"ל, ולכן דוקא במצוה זו יבדקו האומות, ומכיון שבאמת הם רחוקים מהאמונה השלימה בבורא ובתורתו הקדושה,

את כל ענפיו ולא נותן את צילו לאותו אדם, היה יודע אברהם שיש בלבו אפיקורסות, ולא היה מכניסו לביתו עד שהיה מטהר אותו מטומאת העבודה זרה על ידי שהיה מטבילו בנחל שהיה זורם שם בסמוך לעץ, והיה מחזירו בתשובה ומקרבו לאמונה הטהורה.

לפי זה יש לומר, שאותה הבחינה שהיתה בעץ של אברהם אבינו, שהיה עץ בודק, ישנה גם כן בסוכה הקדושה, ועצי הסוכה הם בבחינת עצים בודקים, וכאשר האדם שבא לחסות בצילם הוא שלם באמונתו בהקב"ה, ואינו נותן לכל מיני רוחות זרות הנושבות בעולם להשפיע לרעה על לבו ולערער ח"ו את אמונתו הצרופה, מיד עצי הסוכה ששים ושמחים לקראתו, ופורסים עליו את צילם הנאה, ומשרים עליו אוררה של עונג עילאי.

אולם אם ח"ו האדם שבא לחסות בצילם אינו שלם באמונתו בהקב"ה, ולבו עדיין פונה אחר ההבל והבלבולים שעולמו מלא מהם, עצי הסוכה אוספים מעליו את צילם הנאה, ומסבים לו הרגשת צער רב בסוכה מכל מיני סיבות שונות ומשונות, עד שהוא מחליט להניח את הסוכה ולצאת.

לכן לדעת רבי אליעזר (סוכה יא:) מה שנצטוונו לשבת בצל הסוכה זהו זכר לאותם ענני כבוד קדושים שהקיף בהם הקב"ה את עם ישראל במדבר בצאתם ממצרים - כי כמו שעצי הסוכה בודקים מי ראוי להם ומי לא (בדומה לעצו של אברהם אבינו שהיה בודק כנ"ל) גם ענני הכבוד היו בודקים מי ראוי להם ומי לא, ובעוד שמהמן שירד לעם ישראל במדבר היו כולם (צדיקים, בינוניים ורשעים (יומא עה.)) ניוזנים

ולאברהם אבינו - המשיכה האשה - היה מותר לקחת את כל הרכוש של מלך סדום (שהרי הוא נחשב כמציל מזוטו של ים), ובכל זאת הוא לא רצה ליהנות ממה שלא שלו, והגנבים הללו, העבדים של ריש גלותא, לקחו מה שלא שלהם, ובנו סוכה?!... (עכ"ד רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א).

ומכיון שהסוכה שייכת לאברהם אבינו, הרוצה לקבל את קדושת הסוכה עליו ללכת בדרכיו.

וברשותכם נכתוב כמה מילים...

ואם כן טענה אותה אשה, אם הסוכה שייכת לאברהם, בוא ונתבונן מה קרה אחרי שאברהם אבינו השתמש בסוד של ה-318.

לאחר שניצח אברהם אבינו את ארבעת המלכים, מציע לו מלך סדום: "תן לי הנפש והרכש קח לך" (בראשית יד, כא). אך תשובתו של אברהם אבינו היתה נחושה והחלטית: "הרמתי ידי אל ה' אל עליון קנה שמים וארץ. אם מחוט ועד שרוף נצל... ולא תאמר אני העשיתי את אברהם" (שם פסוקים כב-כג) - אני לא רוצה ליהנות ממה שהוא לא שלי!

סוכה - דירת עראי

בסוכה, לקחת ארבעת המינים, שמחת בית השואבה,⁹ וחביטת הערבות בהושענא רבה.

חג הסוכות הוא חג עמוס במצוות יחודיות וקדושות, ובזמננו נשארו לנו ארבע מצוות⁸ והם: ישיבה

מעין החכמה

ובענין זה מצאנו בספר 'מעין המועד' - סוכות (עמוד שכד) לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א, וז"ל:

מסופר, שתלמידיו של הגאון מוילנא, זיע"א שאלוהו: "למדנו רבינו, מהי המצוה הקשה ביותר בתורה?"

השבת, למשל, אינה מצוה קשה. אמנם דיניה מרובים, אבל ההרגל הופכם לדבר שבשגרה, ולהיפך - יום זה לישראל אורה ושמחה. מתנה טובה היא, מבית גנוז של הקב"ה. בחג הפסח, הזהירות ממשחו חמץ יכולה להחשב כקושי. ואולי אחת מן המצוות

ממילא הסוכה תדחה אותם ותאסוף צילה מעליהם, ותגרום להם צער רב בתוכה עד שיצאו ממנה... (ראה שם עוד מה שהאריך).

8. בזמן בית המקדש היו עוד ארבע מצוות, והם: הקרבת קרבנות החג, הקרבת קרבן חגיגה, קרבן שלמים (שמחה) וניסוך המים.

9. ישנה מצוה מיוחדת לשמוח בחג הסוכות. לכן עורכים בכל לילה שמחות וריקודים, זכר לשמחה שהיתה בבית המקדש - 'שמחת בית השואבה', שעליה העידו חז"ל ואמרו (סוכה נא): 'מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו'.

מעין החכמה

לשכוח את אסונם? להסיח דעת מיסוריהם וסאת יגונם של בני משפחותיהם!

ובשקט שנשתרר, נשמע קולו של הרבי, מצטט בעל פה את דברי רבינו הרמב"ם זצ"ל בסוף הלכות לולב (פ"ח ה"ו), בהזכירו את שמחת בית השואבה:

'השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שציוה בהן, עבודה גדולה היא'.

ציטט - ותמה: האם השמחה היא עבודה, עמל וטורח? והלא פורצת היא מאליה, מתנגנת ומתרוננת, והרגלים יוצאות מאליהן במחול!

אלא, אין כוונת הרמב"ם ז"ל אלא לתקופתנו ולזמננו, אמר. לתקופות חושך ואפלה, יגון ואנחה, צרות ומצוקות. או אז, כאשר העינים דומעות והלב דווי, כאשר הגרון משתנק והאנחה פורצת. אז, השמחה היא אכן עבודה, ועבודה גדולה. ויהודים, שמסרו את נפשם על עבודת ה' בכל הדורות, ימסרו את נפשם גם כדי... לשמוח ולחוג! בואו יהודים, ונרנן לבוראנו. וזכות המצוה תבקע דרך בעלטה ותמליץ זכות בעד יקירנו, להטותם לחיים...

והשירה שבה והתלקחה. שירה של שמחה - ותחינה...

סיפור אמיתי הוא, מרגש ומעורר התפעלות. כחם של ישראל קדושים, מי כעמך ישראל! נודה לה' הטוב, על שחיים אנו בתקופה של חסד ועל שברוך ה' אין השמחה אצלנו בגדר 'עבודה גדולה', 'עבודה קטנה' יש בה, להתגבר על דקות של עוגמת נפש וצער, של דכדוך ועצב, ולקיים כפשוטו: 'והיית אך שמח'. נשמח, ונשמח אחרים!

התדירות, כאהבת ה' ויראתו, ושויותי ה' לנגדי תמיד'. אולי איסור הסחת הדעת מתפילין. אולי מצות 'ואהבת לרעך כמוך', 'כמוך, בלי שום הפרש. כמוך, בלי חילוקים, בלי תחבולות ומזימות. כמוך, ממש'!

תשובתו של הגאון הפליאה אותם: 'המצוה הקשה ביותר לקיים', אמר בפסקנות, 'היא' "ושמחת בחגך, והיית אך שמח" (דברים טז, יד)!

נדהמו התלמידים. הרי זו מצוה שמחה, נפלאה. אבל במבט שני הבינו, כמה קשה היא. הרי זו חובה מדאורייתא לשמוח בלא הפסק שמונה ימים רצופים, כמאתים שעות, אחת עשרה אלף דקות! הילדים רבים, האשה מתרגזת, החותנת בדרך, הלולב נפסל, האוכל התקרר, תקר ברכב, חשבון חשמל הגיע - ואסור לרגוז, אסור להתעצב. לא זו בלבד, אלא שעלי מוטלת החובה לשמוח את כל הסובבים, 'אשה - בעלה משמחה', ולשמח את הילדים!

ובהקשר זה, סיפור.

מלחמת העולם השניה פרצה. דם יהודי נשפך כמים. בארצות הברית התרכזו פליטי חרב, ולכולם בני משפחה באירופה העולה בלהבות. הצדיק רבי פינחס דוד הלוי הורביץ, האדמו"ר מבוסטון זצ"ל, ערך את שולחנו בשמחת תורה. הלהיב את הנוכחים, שפרצו בשירה אדירה. ולפתע נשמע קול מחאה מלב קרוע ומורתח, לבו של בן חרד לגורל הוריו: 'רבי, באירופה נשפך דם יהודים, וכאן - שרים'!

מיד פסקה השירה, והכל היו כנכלמים, בושו בעצמם. אכן, כיצד יכולים היו

גבוה יותר מעשרים אמה מקרקעיתה היא פסולה, כיון שאז ישנו הכרח לבנות אותה באופן של 'דירת קבע'.

את הסוכה צריך לבנות תחת כיפת השמים, ואם בנה את הסוכה תחת גג של מרפסת וכיוצא בזה, או תחת ענפי אילן המחובר לקרקע, הסוכה פסולה.

מי שאין לו מרפסת או חצר לבנות בה את סוכתו, מותר לו לבנותה על יד ביתו ברחוב, רק שיזהר ככל היותר שלא יפריע לעוברים ושבים.¹⁰

ולאחר שגמר לבנות את הסוכה מבחינה חיצונית, יעבור לבנות אותה מבחינה פנימית...

ואת החובה לשבת בסוכה כל שבעה למדנו מהפסוקים: "בִּסְכַּת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים כָּל הָאָזְרַח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בִּסְכָתוֹ: (והטעם שצריך לישב בסוכה הוא) לַמַּעַן יֵדְעוּ דְרֹתֵיכֶם כִּי בִּסְכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא כג, מב-מג).

ובגמרא הקדושה (סוכה ב.) הסבירו את המילים: 'בִּסְכַּת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים' כך: '**אמרה תורה, כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי.**

והיינו שהסוכה צריכה להיבנות באופן שתוכל להיות 'דירת עראי' לשבעה ימים בלבד (ולכן סוכה שהסכך שלה

מעין החכמה

ומכיון שכך, אף מצוה זו ביכולתנו לקיים! ננסה - ונצליח!

10. כאשר הסתיימו שבעים שנות גלות בבל, ועם ישראל קיבלו רשות לחזור לביתם, לארץ ישראל, הם בנו את סוכותיהם (גם) ברחובות ירושלים. וכך נאמר:

"וְאָשֶׁר יִשְׁמִיעוּ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלַיִם לֵאמֹר צֵאוּ הָקֵר וְהָבִיאוּ עָלַי זֵית וְעָלַי עֵץ שִׁמֹן וְעָלַי הַדָּס וְעָלַי תְּמָרִים וְעָלַי עֵץ עֵבֶת לַעֲשׂוֹת סִכָּת כְּכָתוּב:

וַיֵּצְאוּ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סִכּוֹת אִישׁ עַל גֻּזּוֹ וּבְחִצְרֵיהֶם וּבְחִצְרוֹת בֵּית הַהֶלֶלִים וּבְרָחוֹב שַׁעַר הַיָּמִים וּבְרָחוֹב שַׁעַר אֶפְרַיִם:

ולקח קטן עבורינו, בעקבות המצוה. ישנם הסבורים שהתורה תובעת מאתנו אך ורק קיום מצוות, עשה כך ואל תעשה כך, ואם תשלם את 'המכס' הזה - לא תובעים ממך להשתנות. לא מתייחסים לאישיות ולרגשות. אך ממצוה זו רואים אנו, שהמצוות מתייחסות גם לרגשות האדם, ותובעות ממנו שליטה עצמית מוחלטת על רגשותיו. עד כדי איסור דקה של עצב, במשך שבוע שלם!

ועוד: כלל נקוט בידנו, שאין הבורא תובע מאתנו יותר מכפי יכולתנו, ואינו בא בטרונא עם בריותיו. לפיכך בוכים הרשעים בראותם שהיה ביכולתם לכופ את יצרם, ומצדיקים עליהם את הדין הואיל והדין דין אמת -

עבודת הצדקה בחג סוכות

וכך אמר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם - מועדים, סוכות מאמר ב):

ידוע ומפורסם מה שמבואר בספרים הקדושים כי ישנה חובה גדולה על כל אדם להרבות בצדקה לפני כל חג ולדאוג שגם שולחנם של העניים והמסכנים יהיה מלא ודשן כשולחנו, ובזה יביא אל ביתו ברכה גדולה בחג.

וכן מובא במדרש (רבי תנחומא, פרשת ראה - אות יח) שלאדם יש ארבעה בני בית: בנו, בתו, עבדו ואמתו. וכנגדם יש לה' יתברך ארבעה בני בית: הלוי (ובימינו הם בני התורה), הגר, היתום והאלמנה.

ואומר הקב"ה לכל אדם: אם אתה תשמח בחגים את הארבעה שלי על ידי שתדאג לתת להם חלק יפה ומכובד מהונך כדי שיוכלו לקנות את צרכי החג ביד רחבה, אף אני אשמח בחג את הארבעה שלך, ואדאג שהחג יעבור

בספר הזוהר הקדוש (אמור דף קג ע"ב) אמרו כך:

בשעה שאדם יושב תחת צל הסוכה - שהיא צל האמונה והקדושה, והוא יושב בה דרך קבע, והיינו שעושה סוכתו קבע ודירתו עראי, אזי הוא זוכה לשני דברים:

א. השכינה העליונה פורשת כנפיה עליו מלמעלה, בסוד אור המקיף שלה.

ב. נשמות הצדיקים באים לבקר אותו בסוכתו, והם: אברהם אבינו ואשתו שרה.¹¹ יצחק אבינו ואשתו רבקה. יעקב אבינו ונשיו רחל ולאה. משה. אהרן. יוסף ודוד המלך.

והנה, עצם ביאתם אלינו היא מתנה גדולה ונפלאה, ואסור לנו לאבד אותה. והדרך לזכות לכך היא על ידי שנדבקים בקו של אברהם אבינו, והיא מצות הצדקה.

מעין החכמה

כתב בספרו מדבר קדש (מועדים, חלק א - עמוד קמב ד"ה כבר), וז"ל: 'ידוע דכשהאבות העולם באים לסוכה, אז ממילא באים האמהות גם כן'. והניף ידו שנית (שם עמוד צא - ד"ה בסוכות), וכתב: 'האבות והאמהות באים ומשתתפים בסוכה, ומעוררים חסדים ורחמים על ישראל'.

ויעשו כל תקהל השבים מן השבי ספוט וישבו בסכות כי לא עשו מימי יסוע בן נון בן בני ישראל עד היום ההוא ותהי שמחה גדולה מאד" (נחמיה ח, טו-יז)...

11. בזוהר הקדוש הזכירו רק את שמות האבות: אברהם יצחק ויעקב. אולם, הגה"ק רבי שר שלום מבעלזא זיע"א

ויעקב אבינו אומר: "פתך אכלת -

תקיאנה" (שם כג, ח), ושאר

האושפיזין אומרים עליו: "כי כל שולחנות

מלאו קיא צואה בלי מקום" (ישעיה כח, ח).

לעומתו מי שזוכה לתת בחג סוכות חלק

מכובד מסעודתו לעניים, הקב"ה

והאושפיזין שמחים עמו ויושבים עמו,

ואברהם אבינו מברכו בפסוק: "אז

תתענג על ה' והרכבתך על במותי ארץ"

(שם נח, יד).

ויצחק אבינו מברכו בפסוק: "גבור

בארץ יהיה זרעו דור ישרים

יבורך, הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת

לעד" (תהלים קיב, ב),

ויעקב אבינו מברכו בפסוק: "אז יבקע

כשחר אורך וארוכתך מהרה

תצמח והלך לפניך צדקך כבוד ה'

יאספך" (ישעיה נח, ח),

ושאר האושפיזין מברכים אותו בפסוק:

"ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות

נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוה

וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו" (שם

פסוק יא).

ולכן חייב כל אדם להשתדל לשמח

את העניים בחג סוכות, ובכל

יום ויום משבעת ימי חג סוכות

- יכין מנה יפה ומכובדת לעניים.

ובכל יום ויום יאמר המנה הזו

לך בבריאות וששון ושמחה ושלוש בית

וכל טוב.

אך אם תדאג רק לעצמך, ותמלא את

אסמך בבשרים משובחים ופירות

ומיני מגדנות לכבוד החג, ואילו על

העניים והנצרכים לא תשים לבך כלל,

אף אני לא אשית לבי אליך, ואסלק את

ברכתי מביתך, וחגך יהפך לך לתוגה

רח"ל על ידי קטטות ומריבות בין בני

הבית או כל מיני סיבות אחרות.

כך זה בכל חג וחג.

אולם בחג הסוכות החובה לתת חלק

לנצרכים הוא כפול ומכופל. בכל

חג וחג הקב"ה תובע מהאדם שיתן

לעניים, ובחג הסוכות, בנוסף להקב"ה,

גם האושפיזין תובעים זאת.

וכך אמרו בזוהר הקדוש (אמור דף קד

ע"א) שבחג הסוכות באים

האושפיזין לבקר בסוכות של עם

ישראל, וכאשר הם באים ומגלים, שבעל

הסוכה לא נתן כלום לעניים, הם

מזדעזעים ויוצאים מהסוכה ואומרים:

"אל תלחם את לחם רע עין" (משלי כג, ו).

ומוסיף אברהם אבינו ואומר: "סורו נא

מעל אהלי האנשים הרשעים

האלה" (במדבר טז, כו).

ויצחק אבינו אומר: "ובטן רשעים

תחסר" (משלי יג, כה).

היא חלקו של בעל האושפיזין של ואם חושש האדם שמא לא יזדמנו לו עניים
במשך החג, עצתו היא כמו שכתב היום.¹²

מעין החכמה

הגיע והעובדים חיכו בחוץ יחד עם המנכ"ל
לבואו של הקצין.

הקצין ירד מהרכב ונופף בידו לשלום.
נסים ניגש למנכ"ל ואמר לו: אני
מכיר אותו שיחקנו ביחד טאקי בקייטנה...
המנכ"ל הסתכל עליו ואמר לו: נסים
מספיק עם השטויות...

הקצין החל את הסיבוב וכשהוא ראה את
נסים רץ אליו וחבק אותו: נסים!
מה שלומך!... והמנכ"ל בלע את רוקו.

חודש חלף מאותו ביקור ושוב צלצל
הטלפון במשרד: שלום, כאן
מדברים מלשכת השר לבטחון פנים, השר
יבוא לביקור ביום ראשון.

ושוב המפעל נכנס לסדר, כל צינורות המים
השפריצו מים לכל הכיוונים, ובועות
סבון שטו להם לאיטם...

יום ראשון הגיע והעובדים חיכו בחוץ יחד
עם המנכ"ל לבואו של השר.

השר ירד מהרכב ונופף בידו לשלום. נסים
ניגש למנכ"ל ואמר לו: אני מכיר
אותו היינו ביחד בקייטנה, וקראנו לו 'שוקו'
ולחמניה... המנכ"ל הסתכל עליו ואמר לו:
נסים מספיק עם השטויות...

השר החל את הסיבוב וכשהוא ראה את
נסים רץ אליו וחבק אותו: נסים!
מה שלומך!... והמנכ"ל בלע את רוקו.

12. בנוסף, כדאי מאוד לקרוא בכל יום
מהספר 'חמד אלהים'.

הספר הזה מחולק לשבעת ימי סוכות,
ובכל חלק וחלק לומדים על
האושפיזין שבכל יום. חלק מהלימוד לומדים
בלילה, וחלק לומדים ביום.

לדוגמא: ביום הראשון לומדים את מה
שנאמר על אברהם אבינו, חלק
מהלימוד בלילה הראשון של סוכות וחלק
למחרתו.

ועל ידי הלימוד והצדקה שהוא נותן, יזכה
להתחבר לאותו צדיק. **ובכך הוא יזכה**
שלאחר אריכות ימיו כשיגיע לעולם העליון,
הצדיק יכיר אותו. והמלאכים שיראו זאת
יתמלאו בהתפעלות: מאיפה אברהם אבינו
מכיר את היהודי הזה?!

וזה מזכיר לנו סיפור (כך סיפר הגאון הרב יעקב
מעברי שליט"א):

באחד המפעלים לייצור תוצרת צבאית עבד
פועל פשוט ושמו נסים. העבודה
במפעל התנהלה על מי מנוחות, והתוצרת
סיפקה את המערכת הצבאית.

והנה, יום אחד קיבל מנכ"ל המפעל טלפון
ובו הודיעו לו שקצין הבטיחות של
המחוז יבוא לביקור ביום ראשון הקרוב.

המנכ"ל אסף את העובדים וביקש מהם
לצחצח את המפעל... יום ראשון

בשביל חלק יצחק אושפיזא קדישא' וכן לכל שאר האושפיזין, וימסור את הכל לצדקה כבר בערב החג. ואחרי שזכה להתחבר לקו של אברהם אבינו, הוא כבר ראוי לקבל את השמחה של סוכות...

הגה"ק רבי אליעזר פאפו זיע"א בספרו פלא יועץ (אות ס - ערך סוכה) שיטול בערב החג סכום כסף הגון ויחלק אותו לשבעה חלקים, ועל כל חלק יאמר בפיו בפירוש: 'זה אני נותן בשביל חלק אברהם אושפיזא קדישא, וזה אני נותן

השמחה מביאה לתיקון המעשים

וכתב הגה"ק רבי אברהם מסלונים זיע"א (נחל איתן, חלק ב - עמוד קל), וזתו"ד:

בפסוק הזה אומר הקב"ה לכל יהודי: 'שמע את המשפטים וקיים אותם'. ואם תשאל איך אצליח? דע לך שתצליח בכח השמחה!

פרשת עקב מתחילה בפסוק: 'וְהָיָה עָקֹב תִּשְׁמָעוֹן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתָם וַעֲשִׂיתָם אֹתָם' (דברים ז, יב).

בפסוק הזה למדה אותנו התורה הקדושה, ששמחת הלב היא אשר מביאה לתיקון המעשים.

מעין החכמה

והם שאלו מה קורה שם? ואמרו להם: האפיפיור עומד כאן, והאנשים מסתכלים עליו. הם ניגשו לראות, ונסים אומר למנכ"ל: אני מכיר אותו! 'נו, די, כבר קיבלת טיול בחו"ל'.

נסים ניגש אליו, וכשהאפיפיור ראה אותו רץ אליו וחיבק אותו: נסים! מה שלומך!...

נסים יצא מהמעגל וחיפש את המנכ"ל, ושם, בצד, הוא ראה אותו שוכב מחוסר הכרה...

במאמץ רב הוא הצליח להעיר אותו: המנהל מה קרה לך?

והמנכ"ל סיפר: כשהאפיפיור חיבק אותך שמעתי שני סינים שואלים מי זה הזקן שמחבק את נסים!...

חצי שנה חלפה מאז, ופקיד צבאי דפק על דלת המשרד, המנכ"ל פתח והפקיד הודיע: ראש המוסד יגיע לביקור בעוד יומיים.

ושוב חזר הסיפור על עצמו, נסים אומר למנכ"ל אני מכיר אותו. המנכ"ל מסתכל עליו ואומר לו: אם הוא מכיר אותך אנחנו הולכים ביחד לטיול באירופה...

ראש המוסד החל את הסיבוב וכשהוא ראה את נסים רץ אליו וחיבק אותו: נסים! מה שלומך!...

נסים והמנכ"ל יצאו לטיול בחו"ל. במהלך הטיול הם ראו קבוצה גדולה של אנשים עומדת ומביטה, הסקרנות אחזה בהם

וזהו: 'וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן... וְשִׁמְרָתֶם וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם...' (עכ"ד).

ומכיון שבחג הסוכות מתגלה רגש השמחה, ממילא זה הזמן לתיקון המעשים. **כל** יהודי והמעשים שלו.

אך יש דבר אחד שתמיד צריך להשתפר בו, והוא בין אדם לחברו, ומכיון שגם זה שייך לקו של אברהם אבינו, נכתוב כמה מילים...

ולכן הפסוק מתחיל במילה 'וְהָיָה' שהוא לשון שמחה, להורות לנו דרך ומבוא לזכות על ידה לתיקון המעשים, וזה על ידי שיקנה את מדת השמחה בעבודתו יתברך וקיום רצונו, **כי שמחה זו היא המיישרת ומיטיבה לב איש ישראל לעבודתו יתברך ונותנת לו כח להשתפר במעשיו ולהתעלות.**

על כל נעלם

רואה או שהוא מחטט באפו, או רוקק, או מחזיק גפרור וחופר באוזנו...

אתה מתחיל לדבר שם עם אדם, וכבר אחרי המשפט השני הוא שולף קיסם שינים ומתחיל לחטט בשיניו...

אדם הנמצא שם בחברת אנשים זרים, מוציא טישו מכיסו ומתחיל ללא בוש להקנה את אפו בקול רעש גדול... ולא זו בלבד שהוא לא מבקש סליחה ויוצא החוצה או פורש לצד, אלא שאין הוא מטריח את עצמו אפילו להסב את ראשו לצד...

שם, ב'קרית יגעל', האמהות שולחות את ילדיהן ללימודים ללא ממחטות נייר, ומה יעשה ילד כזה בכיתה או באוטובוס כאשר הוא לוקה בנזלת?...

די, נחמן, קלקלת לי את התאבון לארוחת הערב! תגיד לי אתה עומד לספר את כל זה למאזיניך? וחוף מזה לא

סיפר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון (בעין יהודית, חלק ד - עמוד 247):

פגשתי את נחמן ברחוב, מהלך על המדרכה אנה ואנה, שקוע בשרעפיו.

נחמן, אתה צריך עזרה? - שאלתי.

לא - השיב - מישוה עם מכונית צריך לבוא לקחת אותי להרצאה, ואני ממתין לו.

הרצאה? - אמרתי מתוך סקרנות - על מה אתה מתכוון לדבר?

נחמן נראה כמתלבט אם להשיב, ולאחר מכן אמר: אני הולך לדבר על מעשים שבני אדם נוהגים לעשות מבלי להתחשב באחרים שאולי נגעלים מאותם מעשים.

אני אתחיל את ההרצאה בתיאור המסע שלי ל'קרית יגעל', בו מתגוררים אנשים מגעילים, שם, כל אדם שני שאתה

נחמן חיך חיוך מאוכזב ואמר: הלואי
זוהי היה עוזר! הנה היתה לי שיחה
עם יהודי אחד האוהב מאוד לאכול שום
דוקא בארוחת הבוקר. יתכן שבני ביתו
הם תתרגנים (חסרי חוש ריח), ולא אמרו לו
דבר. אבל איש זה הוא פקיד ציבורי,
ובעיסוקו יושבים לפניו בזה אחר זה
עשרות אנשים כל יום, והוא מראיין
אותם וממלא להם שאלונים.

אמרת לו את דבריו של הלל שהם פירוש
מעשי למצות 'ואהבת לרעך
כמוך'. אתה יודע מה ענה לי? הוא אמר
שריח השום זה הריח הכי אהוב עליו...

הבעיה העיקרית היא חוסר הרגישות
לזולת!

הנה יורדת לה אשה מדירתה עם האשפה
בידה. היא לא טרחה לעטוף את
הטעון עיטוף וכך היא מוסיפה את
אשפתה על פחי האשפה הניצבים על
המדרכה וממתינים למכונית האשפה.
עשרות עוברים ושבים מעקמים אפם
ומתבחלים מהגועל נפש המונח חשוף
במשך שעות ברחוב עד לאיסוף האשפה.

בכיתה של בני הגדול לא רוצה אף
תלמיד לשבת בשתי השורות
הראשונות. לו יכולתי הייתי מייצץ
למורה לתקן את שיניו התותבות או
לעבור טיפול רפואי מתאים שימנע את
את גשם הנדבות שהוא מרעיף עם לקחו

ידעתי שבנוסף לענייני יהדות אתה
מרצה גם על נימוסים ודרך ארץ...

תמהני עליך ענה לי נחמן בתרעומת,
אתה סבור שאין ענין זה אלא
נימוסים ודרך ארץ בלבד? הרי אלה
פרקים שלמים בהלכות שבין אדם
לחברו! וכי רק להזיק לאדם בשוה פרוטה
זה אסור, ואילו להגעיל אותו, להפוך לו
את המעים, וליטול את תאבוננו, זה מותר?

אסור, באיסור מוחלט, לעשות בפני
אדם דבר שנפשו בוחלת בו,
ואפילו אם אותו אדם הוא איסטניס חריג
צריך להתחשב בו! על אחת כמה וכמה
שאין לעשות בפומבי דבר שנפשו של
אדם ממוצע קצה ונמאסת בו...

רוצה אדם לחסוך בקיץ במים ובסבון
הרי זה עניינו הפרטי, אבל אם הוא
יוצא לבין הבריות... להשלמת המשפט
תפס נחמן באצבעותיו את אפו...

לדעתי - המשיך נחמן ואמר - הנושא כה
חשוב, עד שהחלטתי לדבר עליו
בגלוי. אני מתכוון לזעזע את השומעים,
אני רק מקוה ששומעי ההרצאה יהיו כבר
אחרי ארוחת הערב שלהם.

אולי - אמרתי - תתמקד בדבריו של
הלל (שבת לא.), 'מה ששנוא
עליך אל תעשה לחברך', וממילא אנשים
יבינו שכמו שהם לא רוצים שיגעילו
אותם כך אסור להם להגעיל אחרים.

אלה הם ממש דינים לא פחות מדינים אחרים, מבחינה מסויימת הם אפילו חמורים יותר, משום שאי אפשר לשלם את נזקם בממון.

פגיעה ברגישות הזולת אינה ניתנת להשבון!

בבוקר במכולת בשש ורבע אני שומע אשה אומרת לחברתה כי היא מתגעלת לקנות לחם שבני אדם אחרים משמשו בידים שלהם. באותו זמן היא עצמה ממששת ולוחצת שבע ככרות לחם עד שהיא מחליטה איזה לקחת...

נחמן - אמרתי - נדמה לי שקטרנגו די והותר, אבל אתה הרי אדם מעשי, איך אתה חושב להשפיע על שומעין להתחשב יותר ברגישות הזולת בנושא זה?

אני אסביר להם כך: אחד הדברים המאפיינים את התינוק שהוא רואה את עצמו באופן טבעי כמרכז הבריאה. הבריות סביבו עוסקות בהאכלתו, בהחלפתו, ברחיצתו וכו'. רק כאשר הוא גדל קצת ושכלו מתפתח, הוא מתחיל להבין שיצורים אלה הם בני אדם, וגם להם יש מחשבות ורצונות כמוהו.

גם בשלב זה של הבנה עדיין מעדיף הוא את עצמו על פני האחרים. האנוכיות שולטת בו בלי מצרים. רק בדרגת הבנה גבוהה יותר הדורשת גם יותר שכל וגם

על ראשי תלמידיו. בינתיים הוא יכול הרי לסגת שני צעדים אחורה כשהוא מדבר ולפתור בכך את הבעיה, הצרה היא שהוא אינו מודע כלל לבעיה כל שהיא.

סלח לי על הצחוק שלי - אמרתי בהתנצלות - בעצם זה לגמרי לא מצחיק, זה נושא מאוד חשוב בבין אדם לחברו. אני עצמי נתקל במקרים כאלה לעתים קרובות:

בסעודת חתונה תוקע אדם את הכף או המזלג בו הוא אוכל לתוך הקערה המשותפת שבמרכז השולחן וכלל איננו מבחין שכמה מהמסובים מושכים ידיהם ואינם נוגעים יותר בקערה!

במקום עבודתי, כשלא מצאו את הסכין לחיתוך קצה שקית החלב, ניגש מישהו ועשה זאת בשיניו. גם הוא לא ראה שאחדים מהממתינים להכין לעצמם קפה עם חלב פרשו מבלי לשותות.

אחר לוקח כוס נקיה, שותה בה מים ומחזיר את הכוס לבין הכוסות הרחוצות...

כדאי לך לעיין במסכת דרך ארץ - אמר לי נחמן - שם גם כתוב ענין זה, שאין להניח כוס ששתי ממנה על השולחן באופן שמישהו יחשוב שזו כוס נקיה.

דבר דומה נאמר שם לגבי פרוסת לחם גנוסה...

גם דרך העינים של חברו. בדרגת בגרות זו מסוגל האדם להיות רגיש לרגישויותיו של הזולת ולהתחשב בהן!...

וכאן מוכרחים להרחיב...

יותר רגש ובגרות, הוא מסוגל לחוש את האחר ולהזדהות עמו.

רק מתוך בגרות שלימה הוא מסוגל לראות את הענין שבינו לבין חברו

חיצון, פנימי, עצמי

חלק מהליך ההתבגרות הוא החשיפה הגוברת והולכת של הילד למציאותם הממשית של אנשים אחרים, **והגילוי המפתיע שהם אינם חווים את עצמם כסובבים אותו, אלא כמהויות שהן מיוחדות ועצמיות לא פחות ממנו.**

חשיפה זו תחילתה בהרגשה של זרות ושל איום, של סכנה קיומית הטמונה במפגש בין המהויות השונות. התחושה היא שאין אפשרות ליצור קשר עם הזולת כיון שהוא מהות אחרת לחלוטין, שהשפה בה הוא מדבר וה'גל' עליו הוא משדר שונים לחלוטין מאלו שלי. בשלב זה נראה שלעולם ישאר הזולת חיצוני לי לחלוטין, ולא יוכל להיווצר קשר פנימי בינינו.

מי שמצוי נפשית בשלב הזה מכונה בלשון החסידים 'חיצון'. זהו אדם שהשמירה על עצמיות המהות שלו מביאה אותו לראות כל מהות אחרת כחיצונית לו, להסתגר מפני השפעתה ולהבליט לעומתה את מהותו שלו.

התפיסה של כל הקיים במציאות כחיצוני וחסר משמעות גורמת לכך

כתב הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א בספרו מבוא לקבלת האר"י (עמוד רמו) וז"ל:

אמרו חז"ל הקדושים (מדרש רבי תנחומא, פינחס - אות י): 'כשם שאין פרצופותיהם שוין זה לזה, כך אין דעותם שוין זה לזה'.

כל אדם הוא תופעה יחידה בעולם, בעל מהות עצמית משלו השונה מזו של כל אחד אחר. מהות זו מעצבת אותו ואת עולמו, יוצרת את שפת הנפש הפנימית שלו ואת הדרך בה הוא מתייחס לעולם.

בשחר חיי האדם, כתינוק, אין מה שיפריע את המהות הזו מלהתקיים בכל עצמותה. התינוק שקוע בתוך עצמו וחי את עצמו בלבד בצורה בולטת מאוד. בשלבים מסויימים בהתפתחותו אין הוא מודע כלל למציאותם של אנשים אחרים בעולם.

בשלבים מתקדמים יותר הוא מתחיל להיות מודע לסובבים אותו, אמנם גם אז הוא חווה אותם רק כ'סובבים' - כמשרתים את המהות העצמית שלו, שהיא המרכז בעיניו.

בפנימיותו ומסייעים למהות המסויימת שלו להתגלות ולפעול.

אם ה'חיצון' תפס את כל העולם כחלל המחכה להתפשטותו כלפי חוץ, הרי שה'פנימי' מתחיל לפנות מקום בתוכו, לגלות כיצד מופיעה ומשתקפת בו המציאות החיצונית.

תקופת החיים הזו מתאפיינת בהגמשת עמדות יחסית. לראשונה נוצרת כאן מערכת יחסים, ולשם קיומה צריך הילד לוותר במקצת על עצמיותו - לפחות כאשר הוא בא במגע עם השונים ממנו. יש כאן מעין שביתת נשק במלחמת הקיום - כל צד נותן מקום בתוכו לצד השני, אף על פי שהוא יודע שהוא שונה ממנו.

אך הסדרים כאלה, מטבעם, הם זמניים בלבד. **אדם חותר לקשר אמיתי, לשלום של שלימות, שאינו כופה ויתורים ופשרות במה שנוגע לעצמיות ולמהות. כל עוד היציאה אל הזולת דורשת ממני ויתור כלשהו על עצמיותי שלי - לא יהיה זה קשר שלם הנוגע בכל נימי הנפש וגם לא יאריך ימים.**

רק בגרות שלימה הופכת את הדו-קיום הפושר לקשר אמיתי של אהבה ושל שייכות. בשלב זה, בו מכונה האדם 'עצמי', הוא מגלה איך בכל אדם ובכל דבר יש נקודה השייכת לעצמותו שלו

שהמציאות תראה ל'חיצון' כחלל פנוי, כזירה שרק מחכה לכך שהוא יופיע ויתבלט בתוכה, כשהתבלטותו שלו כרוכה בביטול היש של זולתו.

ראיה כזו היא תוצאה של תפיסה חיצונית ולא בשלה של המציאות, הן מציאותו של האדם עצמו והן המציאות הסובבת אותו, **ואצל אדם המתפתח כראוי סופה לפנות את מקומה לשלבים הבאים של התהליך.**

מאוחר יותר לומד הילד לדעת שעל הזרות אפשר לגשר, שלמרות שאני כזה והוא אחר - יש בינינו נקודות מגע. גם בין שתי מהויות שונות וסותרות ישנן נקודות השקה: טיבו של החסד להשפיע לכל, אך הוא נזקק לגבורה על מנת למנוע ממי שאינו ראוי לקבל את השפע.

וכך הוא בכל המדרגות, מהות אחת מגלה שמהות אחרת איננה חיצונית לה לגמרי, והיא יכולה להפנים אותה ולהתקשר אליה.

מי שהגיע לשלב הזה מכונה 'פנימי' - זהו אדם החודר עמוק יותר אל תוך המציאות ומתקדם בהבנת הסובב אותו, בד בבד עם התקדמותו בהבנתו את פנימיותו שלו בצורה מורכבת יותר. הוא מגלה שמהויות אחרות אינן סותרות אותו, ושיש בהם חלקים הנוגעים לו

הנראים שונים בתכלית זה מזו, ולמרות זאת עולה בידם לומר איש לרעותו: "עצם מעצמי ובשר מבשרי" (בראשית ב, כג).

בני הזוג מייצגים שתי מהויות שונות ונפרדות, אך הזיווג ביניהם הוא מפגש יוצר ופורה. **הנישואין אינם דורשים ויתור על העצמיות, טשטוש המהות האישית, אלא אדרבה - הם מעמידים ומחזקים אותן...**

ממש,¹³ וכשהוא מגלה את הנקודה הזו - הוא מוצא את החיבור האמיתי שלו לאותו הדבר. אז אין הוא נדרש להשתנות ולוותר. הוא יכול להישאר 'עצמי' ולדבר מתוך עצמו אל הזולת - לאחר שנתגלה הקשר העצמי והמהותי שביניהם.

קשר כזה נקרא 'זיווג', והביטוי השלם ביותר שלו הוא בברית הנישואין: ברית אמיתית ונצחית בין איש ואשה

המציאות האמיתית של הבית

למושג 'בית' ישנם שני פירושים, אחד חיצוני ואחד פנימי.

הפירוש החיצוני לבית, הוא מקום שבו ניתנת אפשרות לגופו של האדם לנוח ולהחליף כחות.

לגילוי הרגש האמיתי בין בני הזוג אפשר לזכות בחג הסוכות! בחג הסוכות

הקב"ה **נותן לנו יכולת להכיל את מציאות הזולת בכלל ואת מציאות בן הזוג בפרט!** וביתר ביאור:

מעין החכמה

מנהלי המחלוקות שבעסק, כל מי שאחראי על תחום מסויים בעסק, וייתיעץ עמם. זה נקרא 'סיוור מוחות'. ולפעמים שם, דוקא אדם שאתה לא מצפה ממנו, זורק איזה רעיון שעוד שלש מאות שנה לא יעלה לך לראש. ובהצטרף עם עוד משפט של פלוני ומשפט של אלמוני - יוצא דבר מושלם. התוצאה - העסק עולה וגודל. כי ה' ברא בכל אדם נקודה מיוחדת.

ומכיון שלכל אדם יש את היחודיות שלו, לכן לא שייך להשוות בין אדם לאדם. ולכן גם לא שייך לקנא, אין מקום לקנאה. אתם מבינים מכאן שקנאה זה עצת היצר מאה אחוז, אין לה שום תפיסה ואחיזה.

13. הידיעה הזו היא גם היסוד המרכזי ביותר לשלום בית תמידי. אי אפשר להפוך את השני להיות כמוני, ואני לא יכול להיות כמוהו, כי לכל אחד יש את המקום שלו. **כשלומדים לקבל את השני כמו שהוא, בלי תנאים - אפשר להצליח** ואז אפשר להתחיל למצוא נקודות גישה ונקודות התאמה, ודרך הנקודות שתואמות - לחבר את היריעה להיות אחד. ומי שהבין את החמשה משפטים האלו, יכול להתנהל מאה שנה בלי מחלוקת אחת.

מי שיועד את היסוד הזה - שלכל אדם יש את היחודיות שלו - מצליח. ולכן בעל עסק שרוצה להצליח, לפני שהוא מקבל החלטות לגבי העסק, כדאי שיכנס את כל

לכך בפסוק: "תצפנם בסוכה מריב לשונות" (תהלים לא, כא)...

ונרחיב יותר...

אברהם אבינו זכה להכיל את מציאות הזולת, ולהבין את נפשו. והכח הזה מושפע מהשמים על כל יהודי, ובעיקר על בעל ואשה.

איש ואשה, תכונות הנפש שלהם לגמרי שונות זו מזו, וכיון שמתחתנים, מתחברים שני עולמות שונים לגמרי, וצריכים שניהם לעבוד על עצמם, שיהיה שלום ואהבה ביניהם, היות שהם באים משני עולמות נפרדים, משתי משפחות אחרות, הורים שונים וטבעים זרים...

ולכן אחרי החתונה - מתחילה העבודה...

לזכות לחיות חיי שלום תמידיים נדרשת עבודה גדולה, ולכן המתנה של ימי הסוכות - מתנה גדולה היא...

מקום שבו הגוף מוגן מפני רוחות סערה שבחוץ.

והפירוש הפנימי לבית, הוא מקום שגרים בו בני אדם בשלום ואחוה. מקום שבו הנפשות המתגוררות בתוכו מאוחדות בתכלית.

והנה, בחג הסוכות מצוה אותנו הקב"ה לצאת מהבית החיצוני, לוותר על הנוחות הגשמית של הגוף, ולהיכנס לסוכה.

והקב"ה לא לוקח מהאדם עד שהוא מעניק לו דבר אחר בתמורה. ותחת הבית החיצוני הוא נותן לאדם כלים ויכולות להיכנס אל תוך שערי הבית הפנימי!...

וכך הובא בפוסקים (כף החיים (סופר), סימן תרכה - ס"ק י')

שכל הזהיר במצות הסוכה ועשייתה כתיקנה, מובטח לו שלא תהיה מריבה בתוך ביתו כל אותה שנה, ורמז

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

- א.** חג הסוכות הוא חג עמוס במצוות יחודיות וקדושות, ובזמננו נשארו לנו ארבע מצוות והם: ישיבה בסוכה, לקיחת ארבעת המינים, שמחת בית השואבה, וחביטת הערבות בהושענא רבה.
- ב.** אדם שיושב תחת צל הסוכה - שהיא צל האמונה והקדושה, והוא יושב בה דרך קבע, והיינו שעושה סוכתו קבע ודירתו עראי, אזי הוא זוכה לשני דברים:
- א.** השכינה העליונה פורשת כנפיה עליו מלמעלה, בסוד אור המקיף שלה.
- ב.** נשמות הצדיקים באים לבקר אותו בסוכתו, והם: אברהם אבינו ואשתו שרה. יצחק אבינו ואשתו רבקה. יעקב אבינו ונשיו רחל ולאה. משה. אהרן. יוסף ודוד המלך.
- ג.** כאשר באים נשמות הצדיקים לבקר בסוכות של עם ישראל, הם בודקים האם בעל הסוכה נתן צדקה לעניים, ורק אם הוא נתן הם מסכימים לברך אותו.
- ולכן** חייב כל אדם להשתדל לשמח את העניים בחג סוכות, ובכל יום ויום משבעת ימי חג סוכות - יכין מנה יפה ומכובדת לעניים. ובכל יום ויום יאמר המנה הזו היא חלקו של בעל האושפיזין של היום.
- ד.** טוב ונכון לקרוא בכל יום מימי הסוכות את הספר 'חמד אלהים', כל יום והקטע השייך לו. ובזה הוא מושך על עצמו אור מנשמות הצדיקים.
- ה.** בסוכות מתגלה רגש השמחה, ומכח השמחה ניתן כח לאדם לתקן את מעשיו. ולכן עיקר העבודה בחג הסוכות הם במצוות מעשיות.
- ויהי** רצון שנזכה לסוכות שמח!

צאת הצום - יום הכיפורים אשתקד

הקבלת פני רבו - סוכות אשתקד

מאידים העוֹלָם

ארבעת המינים - נענועים כמנהג עט"ר
אבינו מור"ר הרב יורם אברג'יל זיע"א

שיעורים בסוכה אשתקד

שמחת בית השואבה אשתקד

לוקחים עכשיו:

חֶרֶק אוֹשְׁפִיזִין

סלי מזון
לנזקקים

ופדיון נפש להושענא רבה

כמנהג אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
הפדיון יערך על ידי מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א
בחצות הלילה של ליל-הושענא רבה, בזמן אמירת התיקון

הצטרפו עכשיו:

***2910 | 08-37-40-200**

בזוהר הקדוש נאמר:

בכל יום מחג הסוכות מגיעים אורחים לסוכה - האושפיזין הקדושים.
את חלקם בסעודה - המנה שלהם, יש לתת כצדקה לעניים.
מי שלא נותן - האושפיזין חלילה עוזבים את סוכתו.
ומי שכן - זוכה שהם מברכים אותו בשפע ברכות.

שפחת בית השואבה המרכזית והקבלת פני רבו

מורנו ורבינו
**הרב ישראל
אברג'ל שליט"א**
בנו ממשיך דרכו של אבינו מו"ר
הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עם כוכב הזמר נעים זמירות ישראל
יהודה מלכא

בליווי המאסטרו
דביר כהן ותזמורתו

ביום חמישי י"ז תשרי ה'תשפ"ו 9.10.25 | בשעה 19:30
בסוכת בית המדרש המאי"ר לארץ

רחוב חיל שריון 39 נתיבות

// ברוכים הבאים בשם ה' //

כיבוד קל - עזרת נשים פתוחה

שעורי השבוע

מפי הרב"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

LIVE

השיעורים מועברים גם בשידור חי בערוצי המדיה של בית המדרש 'המאיר לארץ'

בית שמש ראשון - כל שבוע בשעה 20:30 ערבית ושיעור

בית כנסת היכל אליהו, רח' נחל מטע 6 | השיעור יועבר בדיו קול ברמה

פרשת האזינו

י"ב תשרי ה'תשפ"ו

זמני שבת קודש

רבינו תם	ציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
19:36	18:55	18:03	באר שבע
19:33	18:52	18:03	תל אביב
19:34	18:54	18:02	חיפה
19:34	19:00	17:55	אילת
19:36	18:55	18:06	ירושלים
		17:46	ירושלים 40 דק'

זמני שיעורי חול המועד סוכות

בסוכת בית הכנסת 'המאיר לארץ' רחוב חיל שריון 39, נתיבות

17:30	מנחה ושיעור	5:30	שחרית
19:30	ערבית והקבלת פני רבו	07:30 - 9:30	שיעור

לאחר תפילת ערבית ניתן לעבור לפני הרב לאמירת חג שמח ולברכת החג בשמחה לא יתקיים מועד אחר לקבלת קהל אלא בערב

ברוכים הבאים בשם ה'

ארבעת המינים

ע"פ דרכו של אביו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

אתרוג מדוקא מיוחד

בכשרות מהודרת ובפיקוח בית ההוראה המאיר לארץ

המכירה בחנות מרכז ההפצה ובשיעורים

רח' הקציר 666, נתיבות | 08-931-1785 | 054-618-8907

ערוצי מחלקת המדיה

www.hameir-laarets.org.il

08-37-40-200 08-649-9859 קו המאיר לארץ

הפצת תורה חובקת עולם

היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות,

סניף 433 קרית גת, חשבון 96556

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

